

Schengen en misbruik van unanimiteit

REPER MEP Alin Mituță. Foto: Persoonlijk archief

Waarom blokkeerde Oostenrijk onze toegang tot Schengen?

Er zijn veel verklaringen, maar de eenvoudigste klinkt ongeveer zo - omdat hij dat zou kunnen.

Dankzij de unanimiteitsregel in de Raad kon Oostenrijk nee zeggen terwijl alle andere Schengenstaten, toen de Europese Commissie en het Europees Parlement ja zeiden.

Hoe is het hier gekomen?

De unanimiteitsregel bestaat al sinds het begin van het Europese project. Er waren toen 6 staten in de Unie, met quasi op één lijn liggende belangen, en unanieme stemmen waren frequent en relatief gemakkelijk te verkrijgen. Dat is niet meer zo nu er 27 staten aan tafel zitten, die vaak uiteenlopende opvattingen of belangen hebben. Inmiddels is de overgrote meerderheid van de Europese besluiten uit de unanimiteitsregel gehaald en worden ze genomen met een gekwalificeerde meerderheid van stemmen (stemming waarbij de meerderheid wordt bepaald door 55% van het aantal lidstaten dat bovendien minstens 65 lidstaten moet vertegenwoordigen). % van de EU-bevolking). Anderen bleven echter. Beslissingen op het gebied van buitenlands beleid bijvoorbeeld, of in termen van Schengenuitbreiding.

Besluiten met eenparigheid van stemmen zijn moeilijk, vandaar de blokkades van de Unie op bepaalde dossiers. En bovenal geven ze veel te veel macht aan gewetenloze politieke leiders. Zoals in het geval van de Oostenrijkse bondskanselier Karl Nehammer of het geval van Viktor Orban, de premier van Hongarije, die de afgelopen week op Europees niveau een soort chantage heeft gepleegd met behulp van de regel van unanimiteit.

In dezelfde week dat unanimiteit door Oostenrijk tegen ons werd gebruikt, werd het ook door Hongarije gebruikt om een groot steunpakket voor Oekraïne te blokkeren. Hongarije was het enige EU-land dat zich verzette tegen dat essentiële pakket en de hulp werd geblokkeerd. Wat meer flagrant is, is het feit dat Hongarije niet noodzakelijkerwijs tegen de aan Oekraïne verleende hulp was, maar het juiste moment vond om de Europese Commissie te chanteren om haar besluit om Europese fondsen te bevriezen wegens corruptie in Boedapest in te trekken. Omdat het zijn vetorecht niet kan uitoefenen in geval van bevrozing van de tegoeden, achtte Hongarije het gepast om een ander "gijzeld" besluit te nemen, dat totaal niets te maken had met de hoofdkwestie. Klinkt bekend? Op dezelfde manier ging Oostenrijk verder, dat ons gijzelde, in de hoop dat het de hand van de Europese Commissie en andere staten zou forceren in het migratiedossier.

Een stemregel die op deze manier wordt gebruikt, is een gevaar en een zwak punt geworden voor de Europese cohesie en mag niet langer bestaan als we een functionerende Europese Unie willen. Het is tijd om af te zien van deze regel die geen rekening meer houdt met de realiteit van de Unie. Hoe kan dit worden gedaan? Wijziging van de Verdragen van de Europese Unie.

Verandering van Verdragen

Het Europees Parlement besloot in de zomer van dit jaar om het proces van wijziging van de EU-Verdragen op gang te brengen, uitgaande van de voorstellen van de burgers van de Conferentie over de toekomst van Europa. In de triggerresolutie riep het Parlement specifiek op tot afschaffing van de unanimiteitsregel in de meeste EU-besluiten. De bal ligt nu in het kamp van de Raad, die een gewone meerderheid nodig heeft om te besluiten een Verdrag tot herziening van het Verdrag in gang te zetten.

Maar de meningen in de Raad zijn verdeeld en veel lidstaten zijn sceptisch. Verrassend genoeg is Roemenië er ook bij. In mei van dit jaar sloot de Roemeense regering zich aan bij 12 andere Europese staten die het voorbarig vonden om met het herzieningsproces te beginnen. Roemenië nam het anti-hervormingsmomentum van de PSD-PNL-regering over en plaatste zichzelf in het kamp van conservatieve staten zonder veel argumenten voor deze beslissing, afgezien van een diffuse angst voor wat er zou kunnen gebeuren als de Conventie zou worden geactiveerd.

Natuurlijk zijn er ook stemmen die pleiten tegen wijziging van de unanimiteitsregel. Een van de argumenten houdt verband met het feit dat de kleinere staten in de EU de reden zijn dat er op sommige gebieden nog steeds vetorecht bestaat. Het vetorecht heeft in dit denken een gelijkmakend effect omdat het iedereen dezelfde macht geeft, ongeacht de omvang van de economie of de bevolking, waardoor staten worden beschermd die geneigd zijn te vallen in de categorie van degenen die benadeeld worden door grotere staten.

Maar de realiteit leert ons dat dergelijke argumenten geen standhouden. Sterker nog, het veto bleek eerder schadelijk dan gunstig voor staten met minder invloed in Brussel. Het voorbeeld is natuurlijk de manier waarop sommige landen Roemenië en Bulgarije jarenlang in de Schengen-antichambre hebben gehouden. Bovendien heeft Roemenië nooit gebruik gemaakt van zijn vetorecht om ervoor te zorgen dat zijn belangen worden gerespecteerd. In plaats daarvan, zoals ik hierboven heb aangetoond, hebben regeringen zoals die van Hongarije of Polen, die theoretisch het vetorecht hadden moeten gebruiken om zich te verdedigen tegen mogelijk machtsmisbruik door de machtigsten, de Europese agenda gekaapt en gebruiken het vetorecht herhaaldelijk om de Europese agenda te consolideren. hun macht thuis, doen alsof ze opkomen tegen een onrechtvaardige Unie.

Zo is unanimiteit in de praktijk een instrument gebleken dat machtsmisbruik in de hand werkt in plaats van ertegen te beschermen. Er is voor ons geen argument meer om in de huidige formule door te gaan. Het verzet van Roemenië tegen de wijziging van de Verdragen blijft dus ongegrond. Het is ronduit irrationeel dat een staat die het vetorecht in het geheel niet heeft gebruikt en bovendien jarenlang het slachtoffer is geweest van het gebruik van dit recht, deze regeling zou steunen.

De herziening van de Verdragen zou veel voordelen kunnen opleveren voor Roemenië. Ten eerste zou het schrappen van unanimititeit in EU-besluiten en het vervangen door een gekwalificeerde meerderheid het stemmen in de EU-Raad, als zesde grootste staat, moeilijker maken.

Bovendien was een belangrijk voorstel van de Conferentie over de toekomst van Europa om de Verdragen te wijzigen om gezondheid op te nemen als een van de gebieden waarop de EU bevoegd zou zijn. Op dit moment is gezondheid de verantwoordelijkheid van de lidstaten en zien we dagelijks de gevolgen voor Roemenië. Als ze bevoegdheden had, zou de EU Roemenië veel meer kunnen helpen om zijn gezondheidsstelsel weer op de been te krijgen, bijvoorbeeld door minimumkwaliteitsnormen voor medische diensten en fondsen op te leggen om deze te bereiken.

Een ander belangrijk argument voor het wijzigen van de verdragen en het afschaffen van unanimititeit houdt verband met de toetreding van de Republiek Moldavië of Oekraïne tot de Europese Unie. Moldavië heeft de status van kandidaat-lidstaat gekregen, maar veel lidstaten, waaronder Duitsland, hebben gezegd dat er geen uitbreiding van de EU zal zijn voordat de manier waarop beslissingen in de Unie worden genomen verandert. Daarom zou de hervorming van het besluitvormingsproces in de EU ook de Republiek Moldavië dichterbij de EU brengen, maar ook Oekraïne en de landen van de Westelijke Balkan.

Wat doen we hierna?

Op dit moment genieten we van een grote golf van sympathie. De politieke leiders van de EU, maar ook die van de lidstaten, hebben zich voor ons uitgesproken. De Duitse minister van Buitenlandse Zaken verklaarde: "Ik had vandaag niet alleen graag een ander besluit gehad, waarbij Bulgarije en vooral Roemenië ook in het Schengengebied zouden worden opgenomen, maar het is een grote teleurstelling." Commissaris voor Migratie en Binnenlandse Zaken Ylva Johansson sprak ook haar teleurstelling uit over het besluit van gisteren, terwijl de Oostenrijkse president Alexander Van der Bellen zijn eigen regering bekritiseerde door te zeggen: "Ik betreur ten eerste het besluit van de Oostenrijkse regering om de toetreding tot Schengen van Roemenië en Bulgarije te blokkeren. Het klopt dat Oostenrijk door het

zeer hoge aantal asielzoekers in een moeilijke situatie verkeert. Maar de Schengenblokkade draagt niet bij aan een oplossing."

Het is belangrijk om gebruik te maken van deze sympathie en deze steun te gebruiken om te proberen het veto van Oostenrijk in de komende periode te overwinnen, maar ook om het onderwerp van de Verdragswijziging op de Europese agenda te krijgen. Volgens mij zijn de zaken duidelijk. Unanimiteit zet Roemenië in het nadeel en het wordt tijd dat de politieke leiders van het land zich dit eigen maken en daarnaar handelen.

Onze rotzooi met Schengen toont eens te meer aan waarom de unanimiteitsregel moet worden afgeschaft en de EU-verdragen moeten worden gewijzigd. Deze keer werd de demonstratie op onze huid gedaan. Werd het onrecht sterk genoeg gevoeld in de wandelgangen van de regering, net zoals het werd gevoeld voor elke burger in Roemenië? Zo ja, dan moet Roemenië leren van deze ervaring en een van de lidstaten zijn die proactief hervorming van de EU en wijziging van de Verdragen eist.